

De arkæologiske udgravninger på Ravensbjerg Bakke

Foreløbige resultater

Af Maria Knudsen, arkæolog

I februar 2015 udgravede arkæologer fra Sydvestjyske Museer en del af arealet for det nye boligområde Ravensbjerg Bakke. I den forbindelse stødte vi på velbevarede huse og gårde fra stenalder og bronzealder samt middelalder og renaissance.

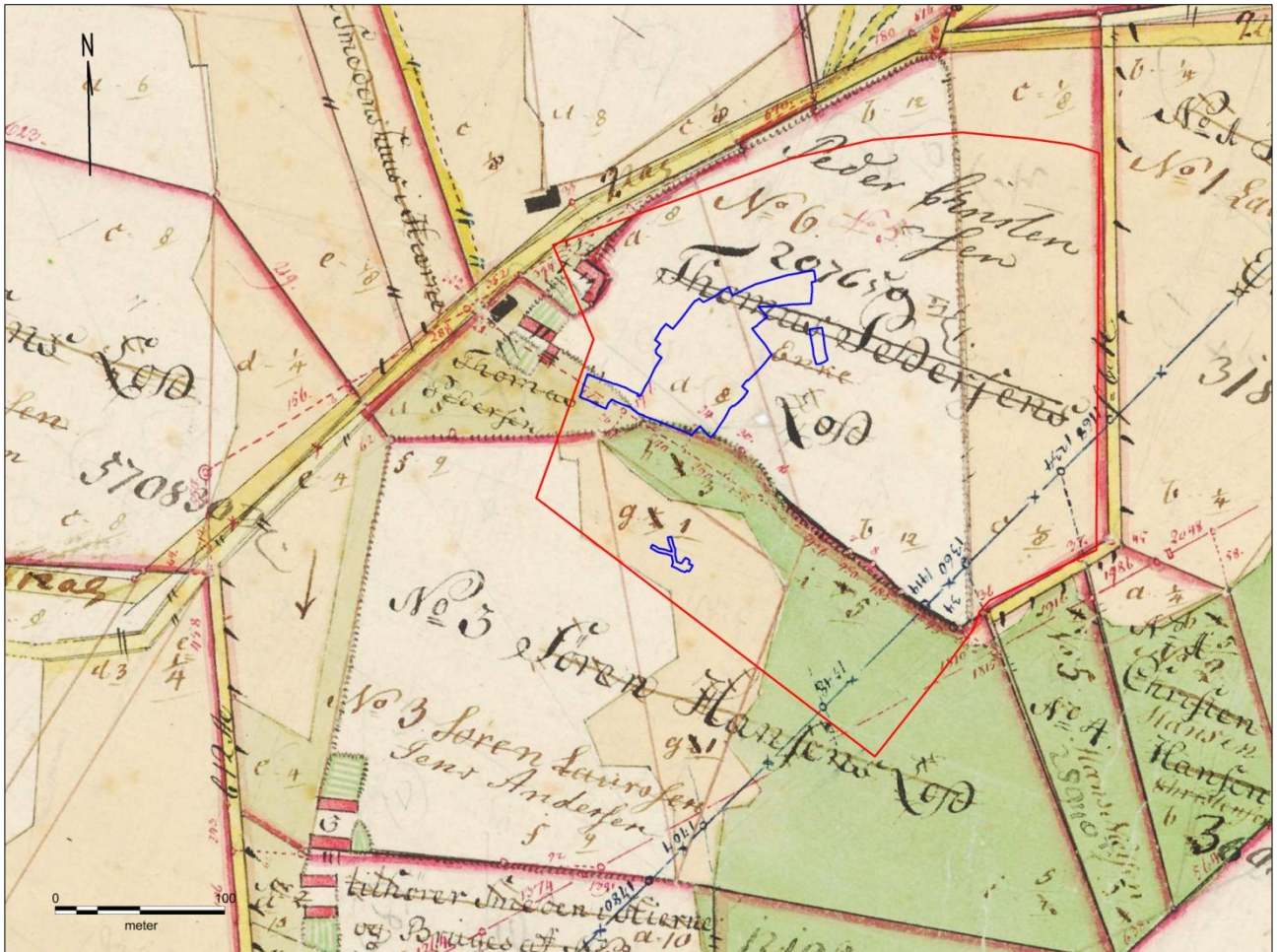

Figur 1. Arkæologer udgraver forsænkning i et stenalderhus på Ravensbjerg Bakke. Sydvestjyske Museer

Fra den del af stenalderen som kaldes senneolitikum (ca. 2400-1800 f.Kr.) fandt vi resterne af tre sikre huse (lyseblå på oversigtsplanen, figur 3). Det ene af husene havde et forsænket gulvniveau i vestenden og i fylden fra denne blev fundet bearbejdet flint og mange skår af keramik. En del af keramikskårene var ornamenteret med indstemplede mønstre, som blev presset ind på siden af lerkarret inden brænding. Dekorationen blev lavet med en lille pind, en muslingskal eller en knogle. Af og til brugte man også fingerne eller snor af plantefibre (figur 4).

For blot to årtier siden kendte man stort set intet til husenes udseende i stenalderen, men i løbet af de sidste ca. 15 år er man begyndt at finde flere huse fra perioden, fordi arkæologerne lige pludselig blev mere opmærksomme på de meget lyse og udvaskede spor, som så gammel bebyggelse efterlader.

I senneolitikum havde landbruget fundet vej til Danmark, og menneskene blev nu boende det samme sted og dyrkede deres marker i flere generationer. De kunne godt lide at bygge deres gårde på sydvendte bakker i nærheden af vandhuller og med gode, sandede jordbundsforhold. Derfor har Ravensbjerg bakke været et godt sted for stenalderbønderne at slå sig ned.

Figur 2. Udgravningsfeltet på baggrund af det ældste bevarede matrikelkort over Ravnsbjerg by fra 1786. Sydvestjyske Museer.

Figur 3. Oversigtsplan med de forskellige huse i udgravningen. Stenalder med huseblå, bronzealder med husegul, middelalder med rød og renaissance med husegrøn. Sydvestjyske Museer.

Der blev fundet et enkelt hus fra den yngre bronzealder (ca. 1100-500 f.Kr) i udgravningen (lysegul på oversigtsplanen, figur 3). På dette tidspunkt byggede man lange huse, hvis tag blev båret af en indvendig såkaldt højremskonstruktion. Det er ofte kun de tagbærende stolper, der er bevaret til i dag, mens vægstolperne er helt væk. Inde i huset havde man et lille ildsted, hvor man lavede mad.

På de ældste matrikelkort fra 1786 ser vi udstrækningen af landsbyen Ravnsbjerg, som den så ud i slutningen af 1700-tallet (figur 2). I den arkæologiske undersøgelse har vi nu fundet den middelalderlige forgænger til Ravnsbjerg. I alt har vi fundet resterne af fire huse fra middelalder og renæssance fordelt på to gårde i flere faser. Den ene gård stammer fra den tidlige middelalder og er sandsynligvis bygget i 1100-tallet (rød på oversigtsplanen, figur 3). Væggene på det store beboelseshus bestod af kraftige stolper, som blev gravet ned i jorden og efterlod store stolpehuller, som er det eneste, der stadig er bevaret. Senere i middelalderen blev der mangel på træ og i 1500-tallet forbød kongen at bygge huse med jordgravede stolper. Man begyndte derfor at bygge huse på såkaldte syldsten – sten der blev lagt ovenpå jorden og som bar husets fodrem. Huse på syldsten er meget sjældent bevaret til i dag, men det var ikke alle steder, man overholdt kongens befaling. I Sydvestjylland var man særligt ulydig og bevarede byggeskikken med jordgravede stolper langt op i tid. Derfor var vi heldige også at finde en gård fra den sene middelalder eller renæssance (ca. 1450-1650) i udgravningen (lysegrøn på oversigtsplanen, figur 3).

Figur 4. Keramikskår fra bondestenalderen dekoreret med tandstok og pindstik. Det nederste skår har en gennembrydning og er måske del af et hængekar. Sydvestjyske Museer.

Den nuværende Ravnsbjerg landsby kendes fra kortmateriale tilbage til 1700-tallet, men de arkæologiske undersøgelser har vist, at landsbyen havde en forgænger både i middelalderen og i renæssancen. Bebyggelsen fra stenalder og bronzealder viser desuden, at Ravnsbjerg også i forhistorisk tid har været et attraktivt sted at slå sig ned. Allerede for omtrent 4000 år siden var der mennesker, som dyrkede

deres jord og havde deres liv og dagligdag på netop det sted, hvor der nu igen skal bygges huse på Ravensbjerg Bakke.